

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput VII. Contra spem peccatur excessu, per præsumptionem; sed longe
frequentius per illam, quàm per istam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

sequentem merito damnavit propositionem: *Homo nullo unquam vita sua tempore tenetur elicere actus fidei, spei, & charitatis, ex vi praeceptorum ad eas virtutes pertinentium.*

50 Si queras tempus, quo spei actus ex speciali praecepto elicendus est?

Respondeo 1°. Sicut Christianus morali quodam modo semper ex fide vivere debet, non solum habitualiter, sed aliquo modo virtualiter (quia semper debet esse iustus: *Iustus autem ex fide vivit*; non profecto ex fide otiosa, sed actuosa, cum vivere sit agere) ita morali quodam modo semper vivere debet ex spe & charitate, per fidemque, spem & charitatem divinae Majestati continuo moraliter adherere, prout Facultas Theologica Lovanensis tradit in articulis Innocentio XI. per Deputatos suos anno 1677. oblatis, in quibus post maturum examen nihil censuram dignum Romana Inquisitione invenit. Enimvero Osee 12. dicitur: *Spera in Deo tuo semper.* Cumque semper vivere debeamus ex Christo, sicut palmas ex vite, semper à nobis sperandus est Christi per gratiam influxus: utpote quo semper, & in omnibus delibatis actibus nostris indigemus, & pro quo semper orare jubemur. Luc. 18. *Oportet semper orare, & nunquam desicere. Quod enim tempus intervenit* (ait cum Zozimo, Praedecessore tuo, Coelestinus Papa in epist. ad quosdam Galliae Episcopos c. 9.) *quo ejus non egeamus auxilio? In omnibus igitur actibus, causisque, cogitationibus, motibus, adiutor, & protector orandus est, &c.* Oratio verò cum fide & spe fieri debet.

51 Respondeo 2°. spei actum specialiter exercendum in circumstantiis sequentibus. 1°. dum peccator est justificandus. Quia tunc in spem erigi debet, fidens Deum sibi propitium fore per Christum (ut ait Tridentinum loco citato) utpote quem proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius. Rom. 3. Per fidem (inquam) quae sibi conjunctam habeat spem, seu fiduciam propitiationis per Christum, ut loquitur Tridentinum.

52 2°. in gravioribus tentationibus, in quibus galea salutis capiti imponenda est, ut de solo Salvatore speremus salutem. Similiter in gravioribus tribulationibus, in quibus imbecillitas nostra spe futurorum bonorum adjuvanda est. Maxime cum utroque illo casu speciali per Christum indigemus auxilio; de quo adipiscendo in spem erigi nos oportet.

53 3°. specialissime dum periclitamur in tentationibus de virtus spei oppositis, praesertim de desperatione & pusillanimitate. Tunc enim erigendus est animus, cum Regio Psaltes dicendo: *Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? Spera in Deo, quoniam ad hoc confitebor illi, salutare vultus mei, & Deus meus.*

54 4°. quoties Sacramenta suscipimus: ut-

pote quae canales sunt promissae nobis gratiae, pignoraque salutis nostrae.

5°. initio ac fine vitae nostrae rationalis, 55 & frequentissime in vita, seu tam frequenter renovanda est spes actualis, ut morali quodam modo dici queat, nos vivere in spe filiorum Dei, sive in fide per spem & dilectionem operante. Semper namque tendere nos oportet in ultimum finem nostrum, illumque desiderare, & expectare, habitando in adjutorio Altissimi, in Dei quae protectione commorando.

CAPUT VII.

Contra spem peccatur excessu, per presumptionem; defectu, per desperationem; sed longè frequentius per illam, quam per istam.

56 **C**ontra spem peccatur commissione, per praesumptionem desperationemque, & per ista peccata spes amittitur. Peccatur etiam omissione actus spei, dum cadit sub praecepto; sed sicut per solam omissionem actus fidei non amittitur fides; per solam etiam omissionem actus spei non amittitur spes.

57 *Desperatio est voluntaria animi dejectio, per quam abjicitur spes obtinenda veniae peccatorum, ob nimiam eorum magnitudinem, vel multitudinem, vel existimatam ea vitandi impossibilitatem; vel abjicitur spes adipiscendae beatitudinis, ob apprehensam nimiam difficultatem vel impossibilitatem mediorum ad id necessarium; & ideo abjicitur voluntas necessaria illa media adhibendi, sive ad peccatorum remissionem; sive ad salutem.*

58 *Proinde desperatio non solum importat privationem spei, sed importat quemdam recessum à re desiderata, propter existimatam impossibilitatem adipiscendae. S. Thomas 1. 2. q. 40. a. 4. ad 3. & in corp. Ista tamen existimatio; vel apprehensio aut judicium non est formaliter ipsa desperatio, sed inducit ad desperationem. Quae licet non sit peccatorum omnium gravissimum, omnium tamen est periculosissimum, prout idem S. Doctor ostendit 2. 2. q. 20. a. 3. Tamen enim infidelitas & odium Dei, respectivè ad desperationem, secundum se, id est secundum speciem propriam, graviora sunt; si tamen comparetur desperatio ad ista alia duo peccata ex parte nostra, sic desperatio est periculosior. Quia per spem revocamur à malis, & inducimur ad bona prosequenda. Et ideo sublata spe, irrefrenate homines labuntur in vitia, & à bonis operibus retrahuntur. Unde super illud Prov. 24. "Si desperaverit lapsus in die angustiae, minuetur fortitudo sua," dicitur Glossa: "Nihil est execrabilius desperatione, quam qui habet, & in generalibus hujus vitae laboribus, & (quod pejus est) in fidei certamine, constantiam perdit."*

Et Isidorus dicit in lib. de sum. bon.: „ Perpetrare flagitium aliquod, mors animæ est; sed desperare, est descendere in infernum. „ Hactenus S. Thomas.

59 *Præsumptio* est spes inordinata, quæ scilicet confidit quis se beatitudinem, vel gratiam aut virtutes consecuturum, vel per solas naturæ vires (quæ est præsumptio Pelagiana) vel gloriam per solam fidem, absque operibus, aut peccatorum veniam absque penitentia (quæ est præsumptio Lutherana) vel sub inani spe misericordiæ Dei peccat, penitentiamvè differt in finem vitæ, divitiis bonitatis & patientiæ Dei inanisam & fomentum malitiæ abutendo, temerariæque præsumptionis ictui totius æternitatis alcam committendo. Hæc est *præsumptio* quæ dicitur *de misericordia Dei*, estque peccatum in Spiritum sanctum. A quo immunes non sunt, qui in impenitentia ad vitæ finem perseverant, sub spe quod tunc penitentiam & veniam impetrabunt, per intercessionem Beatissimæ Virginis, quam sibi pollicentur, fidentes in aliquo aridi cordis obsequiolo, seu quotidiano certæ orationis penso, quo eandem Beatissimam Virginem sibi demereri conantur. Quemadmodum enim illi abutuntur Dei misericordiæ; sic isti Deiparæ abutuntur misericordiæ, eaque abutentes, aliis peccatis suis præsumptionis adjiciunt peccatum, seipsos sub ea spe decipiendo, penitentiamque & emendationem differendo.

60 At, inquit, Deipara est Mater misericordiæ, refugiumque peccatorum, etiam impenitentium.

At, ut benè reponit Boudartius to. 3. tr. 2. §. 20., quid aliud continet objectio ista, nisi vassitiam antiqui serpentis, cui aperte contradicunt Scripturæ, dicentes: *Ne tardes converti ad Dominum, & ne differas de die in diem. Subito enim veniet ira illius, & in tempore vindictæ disperdet te.* Eccli. 5. Falsum est ergo, ac deceptorium (pergit Boudartius) quod Deipara sit refugium peccatorum *impenitentium*, seu impenitens cor habentium, quod utique nullo tangitur desiderio respicientiæ. Tamen si enim refugium sit peccatorum, etiam illorum, qui nondum obtinuerunt penitentiam donum, sed de eo obtinendo satagunt; non tamen impenitentium illorum, qui nullum affectum habent ad respicientiam. Tamen si (inquam) peccator, de respicientia cogitans, rectè (cum Ecclesia) ad Deiparam recurrat, dicens: *Alma Redemptoris Mater, succurre cadenti, surgere qui curat populo*, &c. quæ fronte Deiparæ dicit, *ino Filio nos reconcilia*, qui nullum ne quidem inchoatum affectum habet, nec habere satagit ad respicientiam, quæ est medium ad id absolute necessarium, sine quo Dei Filio nullus reconciliari potest? De talibus audi quid Scriptura dicat: *Multiplica-*

buis orationes vestras, & ego non exaudiam. Ita. 1. Et, *Qui declinat aures suas ne audiat legem, oratio ejus erit execrabilis.* Prov. 28. 9. Quod sapientissimus Sylvius accipientium dicit de oratione peccatoris, in peccato perseverare volentis, & legem nolentis vel audire, vel servare. *Talis (inquit) oratio si oranti in peccatum, Psal. 108. potiusque exasperat Deum, Deiparamque, quam ejus misericordiam provocat.* Illi autem qui veram quidem respicientiam petunt, sed demùm in fine vitæ, perinde execrabiles sunt: quia Deo injuriose insultant, divitiis bonitatis ejus abutentes, ad perseverandum in peccatis suis, nec ea desistere volentes, nisi dum ab eis ipsi deseruntur. De quibus Eccli. 3. dicitur: *Cor durum, seu impenitens, habebit malè in novissimo: & qui amat periculum, in illo peribit.*

Porro quod longè frequentius homines 61 præsumptione peccent, quam desperatione, his præsertim novissimis diebus, to. 1. Prolegomeno 2. c. 18. & alibi pluribus argumentis demonstravi. Solùm hic breviter idiplum ostendo ex eo quod desperatio hodie non sit peccatum ordinarium, uti est præsumptio, longèque rariore sint Christiani de sua salute desperantes, ob terribiles Evangelii veritates, quàm de Dei misericordia temerè præsumentes: utpote de qua sibi, mediis etiam in criminibus, blandiuntur peccatores passim omnes, illi etiam in quibus crimina usque adeò *transierunt in affectum cordis*, ut affectum istum deponere serio nunquam cogitent. Et idem est de obduratis, quorum tanta est durities, ut nullo divinæ justitiæ, terribiliumque oraculorum Evangelicorum timore concutiantur. Vixque est peccator, quàmlibet magnus, quàmlibet consuetudinarius, quàmlibet inveteratus, quàmlibet occasionalis, seu proximis peccandi occasionibus implicatus, qui de eadem sibi miser cordia non blandiatur, etiam dum absque ullo, vel vix ullo conscientia remorsu in scelera quàmlibet grandia ruit. Multò magis de ea sibi blandiuntur, qui peccant cum momentaneo conscientia remorsu, sed velut in somno contingente, citòque transeunte; & qui de criminibus suis erubescunt, viæque melioris propositum identidem concipiunt, sed semisaucium, & ita ut peccatorum affectum plenâ & integrâ voluntate nunquam abjiciant, ideòque sese nunquam emendant. Qui tamen omnes de Dei præsumunt misericordias, quod ipsi, taliter dispositis, peccata remittet per Sacramenta. Verùm temeraria, & admodum periculosa est præsumptio ista, & super taliter præsumentes mirum quantum dilatat infernus os suum. Unde talibus voce tonante eum Apostolo clamandum: *Secundùm duritiam tuam, & impenitens cor tuum, thesaurizas tibi iram, in die ira, & revelationis justis judicii Dei, qui reddet uni-*

unicuique secundum opera eius. Et vitam quidem eternam promittit iis qui, secundum patientiam boni operis, gloriam, & honorem, & incorruptionem querunt; non iis qui operarii sunt iniquitatis: quoniam tribulatio & angustia in omnem animam hominis operantis malum. Rom. 2.

62 Præsumptionis species quedam est tentatio Dei, cujus maia consistit in temeraria expectatione insolite seu extraordinariae providentiæ Dei, vel exploratione potentiæ, sapientiæ, veracitatis, aliorumve attributorum ipsius.

63 Duplex est, explicita & implicita. Explicitè Deum tentat, qui à Deo petit miracula, seu extraordinarium providentiæ modum, absque speciali circa hoc divinæ voluntatis signo, v. g. qui se exponit gravi mortis periculo, confidens quod ipsum Deus miraculosè liberabit. Quod ne faceret Apostolus, fugit, ut Augustinus dicit 22. contra Faustum: *Paulus fugit, non quasi non credendo in Deum, sed ne Deum tentaret, si fugere nolisset: cum sic fugere, fu-*

gundoque persecutorem evadere potuisset. Beata verò *Agatha* idè medicinam recusavit, quia experta erat divinam ergà se benevolentiam, ut vel infirmitates non pateretur, pro quibus corporali medicinâ indigeret, vel statim sentiret divinæ sanationis effectum, ait S. Thomas 2. 2. q. 97. a. 2.

Implicitè seu interpretativè tentat Deum, 64 qui, licet à Deo miracula formaliter non petat, absque iusta tamen necessitate petit, vel facere aggreditur, quod ex se miraculum poicit. S. Thomas ibidem ad 2. exemplificans in eo, qui ante orationem animam suam non preparat, dimittendo siquid adversus aliquem habet, vel alias ad devotionem se non disponendo. Quia dum non facit quod in se est, ut exaudiatur à Deo, quasi interpretativè tentat Deum.

Dixi absque iusta necessitate. Neque enim 65 Apostoli Deum tentarunt, dum petierunt à Domino, ut in nomine Jesu Christi fierent signa, ut dicitur Act. 4. Hoc enim petierunt, ad hoc quod virtus Christi infidelibus manifestaretur. S. Thomas ibidem in c.

LIBER QUARTUS.

AMOR CHARITATIVUS.

Divinorum donorum divinissimum est charitatis amor, quo nihil in tota domo Dei pretiosius, nihil præstantius, nihil sublimius. Divinorum charissimum charitas optimum est, donum super omne donum. O pretiosam margaritam, quam qui invenit homo, vendit omnia quæ habet, & emit eam! O thesaurum præstantissimum, quem qui possidet, etiamsi aliis omnibus careat, dives est; & quo si careat, etiamsi alia omnia possideat, pauper est! Si enim dederit homo omnem substantiam domus suæ pro dilectione, quasi nihil despiciet eam. Hic fons proprius, cujus non est particeps alienus. Hæc vestis nuptialis, quam qui in nuptiis non habet, mittitur in tenebras exteriores. Hoc operimentum, quo omnis peccatorum multitudo operitur. Hæc sacra unctio, quæ docet nos de omnibus. Hic ignis, quem Salvator de cælo venit mittere in terram, & quid vult, nisi ut ardeat? Hoc donum non solum in se pretiosum, sed & aliorum omnium pretium. Hic fœlus Sanctuarii, quo omnia ponderantur, de quo in Levitico: *Omnis estimatio fœlo Sanctuarii ponderabitur.* Quid enim scientia, quid eloquentia, quid oratio, quid jejunium, quid eleemosyna, quid aliud quodcumque opus sine charitate? Hoc igitur cura, hoc præ aliis omnibus satage, ut isto fœlo non careas, ut hoc dilectionis thesauro abundes,

Tom. II.

ut hæc margaritâ locupleteris, id est ut Deum charitate ames. Vacuum namque & otiosum tempus omne, quod in hoc non impenditur; vacuum, & absque fructu omne opus, quod ab hoc & ad hoc non dirigitur. Aridum omne cor, quod hoc fonte non irrigatur. Quo nos irrigare dignetur ipse Amor, & amoris Dator & Præceptor, & super omnes ardentissimus Amator noster Jesus Christus, cui cum Patre, & Spiritu sancto amor, honor, & gloria in læcula sæculorum. Amen.

CAPUT I.

Charitatis definitio, objectum, præstantia.

Charitas est virtus infusa à Deo, quæ Deus propter se diligitur, & proximus propter Deum. Communis est definitio, cum qua coincidit ea quam Augustinus tradit lib. 3. de doctr. Christ. c. 10. *Charitatem voco motum animi ad fruendum Deo propter seipsum, & proximo propter Deum.*

Objectum itaque materiale charitatis primarium est Deus; secundarium proximus. Quo nomine nos ipsi comprehendimur: quia proximus quisque sibi. Comprehenditur & quicumque nobiscum capax est gratiæ & gloriæ.

Formale charitatis objectum est Deus, 3

Ec